

Ahoj babi!

Už dlouho jsem Ti nepsal dopis, možná naposledy někdy z tábora, kam jsem jezdil jako malej kluk. Už je to dávno, kluk jsem pořád (aspoň doufám), ale už velkej, tak už mě na tábory nechtěj. Posílal jsem Ti občas pohledy, protože jsi měla ráda zprávy ze všech možnejch cest. Možná jsem Ti měl psát víc. Ale dneska ... dneska bych Ti napsat měl, nějak mi to nedá.

Mám se docela dobře, jen mi chybí to, co mě dřív hrozně štvalo – přijdu ze školy (i když bych mohl říkat „z práce“, říkám „ze školy“, připadá mi totiž, že to není jen práce...) a nikdo se mě neptá, jak jsem se měl, co jsem dělal, jestli jsem jedl atd. Neptá se mě nikdo na nic, čeká mě úplně tichej, zamčeněj dům a za dveřma ještě Tvý boty, který jsi nosila na zahradu. Naši jsou v práci, brácha taky. Nikdo se se mnou nechce hádat o politice, všichni se mnou buď souhlasí (málokdy), nebo se o tom vůbec nechtěj bavit. Ach jo, je tu prostě nuda. A zima, dneska je asi minus 10, ale všechny kytky jsme Ti dali z chodby do prádelny, aby ani jedna nezmrzla.

Co je novýho? Nahoře v kuchyni Ti praskla žárovka, na kterou sis stěžovala, že bliká. Už neblinká, táta koupil novou. Sousedí se po Tobě ptají a zahrádka, kdyby uměla mluvit a zrovna nebyla zima, by se určitě ptala taky. Přišel Ti nějaký dopis, jestli prý chceš zase jako loni ten kalendář s obrázkama, který malovali postižení lidi nohama nebo pusou. Kytky u Tebe v bytě zalejváme, teda já ne, spíš máma, protože já na to vždycky zapomenu, však víš.

Chtěl bych Ti říct tolik, co jsem nějak dřív nestihl, že nevím, kde začít. Žáci by se mi asi smáli, když je mám učit češtinu, a přitom neumím pořádně napsat ani jeden pitomej dopis. Nějak to snad zvládnou.

Narodila ses v roce 1917, ani ne měsíc po tý revoluci v Rusku a sotva rok před tím, než skončila první světová. Byla jsi malá holka a tohle Ti bylo tenkrát zaručeně úplně jedno. Měla jsi rodiče a starší sestru, pak vás přibývalo a nakonec jsi měla těch sourozenců 6. Paní Švabinská, která jezdila k Vám do Kozlova na letní byt, potřebovala nějakou hospodyně, a tak ses ve 14 letech stěhovala do velký Prahy. Bylo to hodně daleko, ale doma vás bylo moc a tady ses měla líp – měla jsi kde bydlet, co jíst a nosit na sobě, i nějaký peníze jsi měla. Byla to docela fajn doba, ta první republika, co? Nesnášel jsem tyhle řeči typu „To já když byla mladá...“, ale pak mě to začalo i zajímat, protože to, co jsi říkala, jsem se od nikoho jinýho dozvědět nemohl. A pak nastoupil v Německu Hitler a k vám přijel ten Němec, kterej musel honem zdrhnout. Schovávali jste ho a taky jiný lidi, to už pomalu začínala válka a bylo to dost nebezpečný. Někdo z těch „pocitivejch občanů“ vás všechny prásknul, a tak ses místo v Praze probouzela v Terezíně a pak taky ve vyhlazováku v Ravensbrücku. Tři roky... Všichni museli pracovat do úmoru a nad bránou zářilo odporný heslo „Arbeit macht frei“.

Někdy sis večer určitě myslela, že ráno už nikdy nebude. Paní Švabinská tam byla taky, a protože už byla stará, měla jsi pocit, že ji musíš chránit. A tak ses sama – dobrovolně – kdysi na konci tý posraně dlouhý války přihlásila do transportu smrti, abys ji třeba mohla zachránit. Zdrhlo vás víc a procházely jste frontovou linií. Víš, nikdy jsem Ti to nějak neuměl říct, ale já bych to tam nevydržel. Prostě bych umřel, protože proti Tobě, i když jsem větší a silnější, jsem normální srab. Pak jste se nějak dostaly do Prahy, kde už bylo plno šeríku a taky ruskejch vojáků, který jsi viděla mnohem radši než ty lumpy s lebkou na čepici...

No jo, začalo se znova. A vdala ses za dědu, kterej tehdy vůbec ještě nebyl děda. Prstýnky jste neměli žádný, protože tehdy nebylo prostě nic. Děda jako totálně nasazeněj dostal na speciální poukaz švýcarský hodinky, který jdou ještě dneska. Narodila se vám moje

máma a tak dále, už to nebudu vypisovat, protože to znáš sama nejlíp. Měla ses dobře, mnohem líp než v koncentráku, ale stejně jste nebyli žádní boháči, pořád se muselo na něco šetřit a pak to navíc ještě sehnat. Šlo to, nestěžovala sis a zatímco jiní šli po práci domů, Ty jsi chodila na různý schůze, třeba tý strany, kterou já sice nijak nemusím, ale Ty jsi jí věřila a tahle víra Ti asi zachránila život, když byla zima a kamarádky umíraly hladu, na nemoci nebo taky pro zábavu esesáckejch svini, který pustily psa... Věřila jsi tý straně, kvůli který Tě zavřeli, věřila jsi lidem, který na Tebe kašlali, protože si mysleli, že oni jsou hrdinové, i když nebyli. Byli to hajzlové, jenže to se tehdy asi moc nevědělo. Víím, že jsi od nich nikdy nic nedostala, možná jen další práci, kterou jsi ale dělala ráda ve víře, že se budeme mít všichni líp.

Když jsem se narodil, šla jsi do důchodu. A vlastně Ti začala další dlouhá šichta, protože máma šla skoro hned do práce – neměli jsme peníze a každý koruna byla dobrá, i na úkor mateřský dovolený. Děda mě vozil v kočárku do Hvězdy a pak už jsem taky chodil sám, a tak mě nemusel vozit a povídali jsme si, zatímco Ty jsi doma vařila... K doktorce jsme chodili spolu, hlavně na oční, když mi dali brejle. Pak jsem začal chodit do školky a ráno jsi mě tam vodila, nebo děda, já už moc nevím. Ve školce jsem zlobil a učitelky Ti žalovaly a někdy jsem Ti byl hrozně vděčnej, když jsi to na mě doma neřekla. Naši se vraceli asi tak ve 4 a pak už jsem byl s nima. Nerad bych, aby to někdo bral tak, že si myslím, že na mě kašlali – to teda vůbec ne. Jen mohli bejt rádi, že Tě mají, protože jste jim s dědou moc pomáhali. Bylo mi 5 a narodil se brácha...

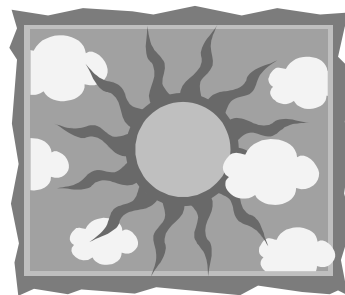
Chodil jsem do různejch škol a stárnul jsem, jen Ty jsi byla taková pořád stejná. Děsně rád jsem se s Tebou hádal, ale někdy jsem byl fakt hnusnej, jenže nevím, jak se mám za to všechno omluvit. Chápeš, vid'? Zažili jsme toho spolu tolik, že bych tenhle dopis musel psát nevím jak dlouho, ale stejně bych si na všechno nevzpomněl, tak to zkrátím.

Moc mě mrzí každý ošklivý slovo, který jsem Ti kdy řekl. Moc mě mrzí, že jsem Ti málo psal a někdy Ti taky vůbec nechtěl s ničím pomoci. Možná sis někdy myslela, že Tě nemám rád. Ale to NENÍ pravda. Mám a budu. Jen jsem takovej trochu divnej, že se to na mě moc nepozná, ale já se teď snažím, aby to na mě ten, koho mám rád, poznal. Když jsem za Tebou chodil ty dva tejdny do nemocnice, nějak jsem neuměl Ti tohle všechno říct, ale máma mi říkala, že jsi to poznala a že jsi jí to řekla. Tak ještě tady v dopise Ti chci poděkovat za všechno dobrý, co jsi pro mě udělala, a omluvit se za to, že jsem nebyl vždycky hodnej vnuk. Chybíš mi tady. Budu si OPRAVDU pamatovat, jak jsi mi stiskla ruku a řekla jsi, ať se mám dobře...

Jak už jsem psal, mám se teda docela dobře, ale mohlo by to bejt i o dost lepší. Je večer, pondělí 9. prosince 2002 a ráno jsi měla pohřeb.

Ahoj, babi, měj se tam v tom nebi hezky. Kde jinde bys taky mohla bejt, když jsi nikdy nikomu neublížila? Kde jinde by měli bejt hodný a statečný lidi???

Tvůj

P.S.: Ty nový fotky z novýho foťáku, který jsem Ti nestihl ukázat, jsou fakt moc dobrý, škoda, že jsi je neviděla. Líbily by se Ti.